

Götene kommun

Plan för pedagogisk omsorg 2014–2018

Antagen av: Kommunfullmäktige

Datum för antagande: 2014-09-29, § 81

Kontaktperson: Susanna Ward Jonsson

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Värdegrund.....	2
Politisk utgångspunkt – ledstjärnor.....	3
3. Nulägesbeskrivning	3
Skillnader jämfört med förskola eller fritidshem	3
Vad som styr pedagogisk omsorg.....	3
Skollagen	3
Allmänna råd	4
Antal barn våren 2014.....	4
Antal barn hösten 2014.....	4
Organisation	5
Personal.....	5
4. Omvärldsanalys	5
5. Fokusområde: Omsorgsperspektivet	6
6. Fokusområde: Vardagspedagogik	6
7. Fokusområde: Hållbar utveckling.....	6
8. Fokusområde: Samarbete	7
Sammanfattning.....	7

1. Inledning

Den 1 juli 2009 ersattes begreppet familjedaghem med pedagogisk omsorg i skollagen. Pedagogisk omsorg kan till exempel vara verksamhet där barn tas omhand i personalens eget hem (traditionellt familjedaghem) eller olika flerfamiljslösningar. Pedagogisk omsorg kan även bedrivas i en särskild lokal.

Pedagogisk omsorg erbjuds istället för förskola eller fritidshem och vänder sig till barn i samma åldrar (1-12 år) som de barn och elever som går i förskola eller på fritidshem. Det är viktigt att det finns valfrihet så att föräldrar har möjlighet att välja vilken verksamhet som passar deras barns behov bäst. Verksamheten ska stimulera barns utveckling och lärande och utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande.

Plan för Pedagogisk omsorg tar sin utgångspunkt i *Framtidsplanen för Götene kommun: 2009-2020, Barnkonventionen* och de lagar som berör planens innehåll. *Läroplan för förskolan 98 rev 2010* är vägledande för pedagogisk omsorg där kapitlet normer och värden är särskilt viktigt. *Skolverkets Allmänna Råd för Pedagogisk omsorg* styr verksamheten.

Syftet med planen är att tydliggöra den politiska viljeinriktningen och att ge verksamheten stöd i deras fortsatta arbete och utveckling.

Lagar som är aktuella för planen och den verksamhet som planen berör

Skollagen	SFS 2010:800
Arbetsmiljölagen	SFS 1977:1160
Diskrimineringslagen	SFS 208:567
Förvaltningslagen	SFS 1986:223
Offentlighet – och sekretesslagen	SFS 2009:400

2. Värdegrund

Bo i Götene - lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

Ett centralt begrepp som ska omfatta alla i kommunen är medskaparanda, som handlar om medborgardeltagande och engagemang. Genom att ständigt vara öppen, lyssnande, lärande och villig att förändra skapas en organisation som säkerställer den lokala demokratin och tillgodoser medborgarnas behov av kommunal service.

Följande värderingar kännetecknar Götene kommun:

Kreativitet
Öppenhet
Tydlighet

Politisk utgångspunkt – ledstjärnor

Den politiska utgångspunkten för pedagogisk omsorg i Götene kommun sammanfattas i följande punkter:

- Alla ska känna sig välkomna och bli mottagna med omtanke och respekt.
- Verksamheten fokuserar på en sund fysisk och psykisk utveckling för barnen.
- Barnen är med i det dagliga hemarbetet, det ger bra baskunskaper för livet.
- Utevistelse varje dag är en självklarhet, där närmiljö och årets skiftningar tas tillvara.
- Stor vikt läggs vid lekens betydelse för barnens utveckling.

3. Nulägesbeskrivning

Nulägesbeskrivningen tar sin utgångspunkt i de förhållanden som gäller våren 2014.

Pedagogisk omsorg bör erbjudas som ett alternativ till förskola och fritidshem för barn i åldern 1-12 år. De vårdnadshavare som önskar förskola har alltid rätt till det enligt skollagen (SFS 2010:800) 8 kap 14 § och kan inte erbjudas pedagogisk omsorg istället.

Skillnader jämfört med förskola eller fritidshem

- Förskolan är en skolform och fritidshem är en verksamhetsform som är ett komplement till skolan. Pedagogisk omsorg är däremot ingen skolform.
- Förskolan och fritidshemmet styrs av läroplaner, det gör inte pedagogisk omsorg.
- I förskola och fritidshem bedrivs undervisning och utbildning, det gör man inte i pedagogisk omsorg.
- I förskola och fritidshem ska det finnas högskoleutbildad personal, det finns det inga krav på för pedagogisk omsorg.

Pedagogisk omsorg kan bedrivas i kommunal eller enskild regi. Kommunen ska sträva efter att istället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det.

Vad som styr pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg styrs av skollagen (främst kapitel 25). Förskolans läroplan (reviderad 2010) är vägledande för pedagogisk omsorg. Det finns också ett Allmänt råd för pedagogisk omsorg.

Skollagen

Enligt skollagen gäller för all pedagogisk omsorg att

- lokalerna ska vara ändamålsenliga,
- det ska finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses,
- verksamheten ska utgå från barnets bästa,
- barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek.

Enligt skollagen ska pedagogisk omsorg stimulera barns utveckling och lärande i en trygg miljö. Den ska också främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Huvudmannen (kommun eller enskild huvudman) ska systematiskt följa upp och utvärdera pedagogisk omsorg.

Allmänna råd

Skolverket har tagit fram Allmänna råd med kommentarer för pedagogisk omsorg. Råden bör följas om inte den som är ansvarig för verksamheten kan visa att bestämmelserna i skollagen uppfylls på annat sätt.

Antal barn våren 2014

I Götene kommun är 74 barn inskrivna i pedagogisk omsorg 2014-01-15 och beräknas vara 76 barn 2014-04-15.

Åldersfördelningen på de inskrivna barnen är enligt följande 2014-01-15:

Födelseår	Totalt antal barn i åldersgruppen	Antal barn	Områdesplacering
2006	2	2	Ärnäs
2007	3	3	Ärnäs
2008	13	4	Ärnäs
		1	Lundsbrunn
		4	Prästgårdsängen
		1	Ljungsbackenskolan
		3	Källby
2009	17	2	Ärnäs
		3	Lundsbrunn
		2	Prästgårdsängen
		4	Ljungsbacken
		6	Källby
2010	19	1	Ärnäs
		3	Lundsbrunn
		5	Prästgårdsängen
		4	Ljungsbacken
		6	Källby
2011	11	1	Ärnäs
		1	Lundsbrunn
		3	Prästgårdsängen
		6	Källy
2012	9	3	Ärnäs
		2	Prästgårdsängen
		1	Ljungsbacken
		3	Källby

I Götene (Prästgårdsängen/Ljungsbacken) och Källby finns barn som hör till andra skolområden än där de är placerade i Pedagogisk omsorg.

Antal barn hösten 2014

2014-09-01 är prognosen att det finns 68 barn i pedagogisk omsorg efter inskolning av nya barn från kön. Det finns nio barn som flyttar över till förskoleklass/ fritidshem och tre som

flyttar över till förskola. De barn som finns kvar i pedagogisk omsorg och är födda 2008, 2007 och 2006, totalt nio stycken barn, är samtliga placerade i Årnäs.

Organisation

Sedan 2012-08-01 är samtliga dagbarnvårdare organiserade under en chef, som även har ansvar för ett förskoleområde (Källby) samt kvälls -och nattomsorgen i Götene kommun.

I januari 2014 finns 14,1 tjänst som är fördelad på 15 personer. 13 arbetar heltid och två deltid. Utöver dagbarnvårdarna finns en barnskötare som är anställd 50 procent i kvälls -och nattomsorgen, vilket är en form av Pedagogisk omsorg.

Pedagogisk omsorg erbjuds i fyra kommundelar.

- I Götene tätort finns sex dagbarnvårdare som är delade i två arbetslag med en gemensam lokal, Blå huset. De har tillsammans 5,5 tjänst, som för tillfället är utökad till 5,6 tjänst. Samtliga arbetar hemma.
- I Lundsbrunn finns två dagbarnvårdare varav en arbetar i hemmet och en täcker upp i den gemensamma lokalen två dagar i veckan samt i den andra dagbarnvårdarens hem efter behov övriga dagar.
- I Källby finns fyra dagbarnvårdare, varav en täcker upp i den gemensamma lokalen Bryggan. Övriga arbetar i sina hem. Den gemensamma lokalen disponeras även av kvälls -och nattomsorgen vissa vardagskvällar och nätter i veckan.
- I Årnäs finns tre dagbarnvårdare som delar på 2,5 tjänst. Samtliga arbetar i lokalen, ingen arbetar hemma.

Personal

Personal som arbetar i pedagogisk omsorg ska ha sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses (skollagen 25 kap 7 §). Med utbildning avses barnskötarutbildning eller motsvarande. Erfarenhet av barn innebär att personen ska ha erfarenhet av att arbeta med andra barn än sina egna.

De gånger dagbarnvårdare rekryterats har det varit få sökande, de flesta av dem har inte varit medvetna om vad det innebär att arbeta med flera barn i sitt eget hem. Vi har dock hittills lyckats anställa personal med erfarenhet av arbete med andra barn än sina egna, vilket är ett krav för att vara lämplig att arbeta som dagbarnvårdare i pedagogisk omsorg.

4. Omvärldsanalys

Pedagogisk omsorg finns i drygt åtta av tio kommuner i Sverige¹. Enligt Skolverkets rapport om pedagogisk omsorg har antalet barn i pedagogisk omsorg, tidigare familjedaghem, minskat sedan mitten av 1990-talet fram till år 2008 från 130 000 barn till ca 25 000 barn. Minskningen hänger samman med att förskolan och fritidshemmen byggdes ut under denna

---

¹ Skolverket. (2012). *Pedagogisk omsorg. En nationell kartläggning av verksamhetsformens struktur och styrning i kommunerna*. Stockholm: Fritzes.

tidsperiod. Hösten 2010 fanns det 20 400 barn i pedagogisk omsorg, en siffra som sjunkit till 16 300 barn hösten 2013.

Nationellt sett är det få skolbarn som går i pedagogisk omsorg som alternativ till fritidshem. 92 % av de barn som är inskrivna i pedagogisk omsorg är i åldern 1-5 år. Det motsvarar drygt 3 % av åldersgruppen.

Av all verksamhet inom pedagogisk omsorg hösten 2013 drevs 37 % i enskild regi (annan huvudman än kommunen). Det är en ökning jämfört med år 2010 då andelen var 22 %. Samtidigt ökade antalet kommuner som har pedagogisk omsorg drivna i enskild regi från 82 kommuner år 2010 till 110 kommuner 2013. Trenden att enskild regi ökar har gällt familjedaghem sedan 1990-talet. Till exempel drevs 5 % av familjedaghemmen i enskild regi hösten 2008. Tio år tidigare var andelen 3 %.

5. Fokusområde: Omsorgsperspektivet

Alla barn i pedagogisk omsorg ska känna trygghet, trivsel samt att de blir respektfullt bemötta utifrån sina förutsättningar och behov. Verksamheten bedrivs i hemmiljö och vårdnadshavarna ska uppleva trygghet när barnen deltar i verksamheten.

- Alla barn garanteras en trygg och säker miljö.
- Verksamheten bedrivs i hemmiljö där trivsel och familjekänsla råder.
- Barn och vuxna respekterar varandras olikheter och tar tillvara dessa.

6. Fokusområde: Vardagspedagogik

Barnen ska ges stort utrymme för lek. Leken ska ske både inom- och utomhus i varierande och utmanande miljöer eftersom lek är ett lärande för livet. Barnen ska ges möjlighet att lära i de dagliga vardagssituationerna.

- Barnens behov står i centrum.
- Barnen ges möjlighet till lärande genom lek.
- Barnen ges möjlighet till lek i olika miljöer, både ute och inne.
- Vardagssituationer tas tillvara som lärandemöjligheter.

7. Fokusområde: Hållbar utveckling

Barnen ska medvetandegöras om vikten av att vara rädda om varandra och sin närmiljö. Barnen ska tidigt introduceras i förhållningssätt som skapar ett hållbart samhälle samt få förståelse för följderna av sina handlingar.

- Barnen värnar om varandra, miljön och sakerna omkring sig.
- Barnen får varierad, näringsrik och hemlagad mat.

8. Fokusområde: Samarbete

Verksamheten ska bedriva ett nära och förtroendegivande samarbete med hemmet. Ett samarbete ska också ske med övriga verksamheter inom pedagogisk omsorg för att barnen ska utvidga sina sociala relationer. Samarbete ska också ske med förskola och skola för att barnen ska förberedas för skolstarten.

- Verksamheten samarbetar med hemmet.
- Samarbete sker med andra verksamheter inom pedagogisk omsorg, förskola och skola.

Sammanfattning

Planens förväntas lyfta fram pedagogisk omsorg som ett viktigt alternativ till förskola och fritidshem. Föräldrar/vårdnadshavare får genom planen insikt om vad pedagogisk omsorg innebär och vad verksamheten ska erbjuda utöver det som finns beskrivet i *Skolverkets Allmänna Råd för Pedagogisk omsorg*.